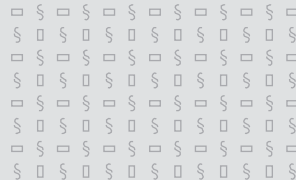

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Ochrana přírody

Zápatí prezentace

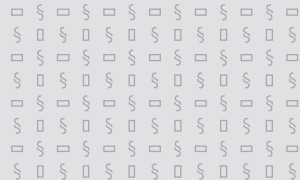
Ochrana přírody

- vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny
- ochrana je veřejným zájmem (§ 58)
⇒ povinnost každého strpět omezení

Základní prameny právní úpravy

- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
  - novelizován zákony č. 349/2009 Sb. a 381/2009 Sb.
- vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb., „prováděcí vyhláška“
- množství dalších předpisů
- „naturové“ směrnice
- mezinárodní smlouvy

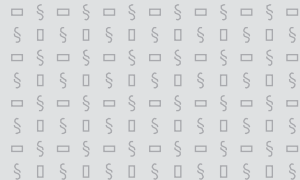
System ochrany

- **podle způsobu ochrany**
  - obecná
    - veškerá příroda a krajina
  - zvláštní (zvýšená)
    - vysoce hodnotná stanoviště
    - zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin
- **podle předmětu ochrany**
  - území
  - druhy rostlin a živočichů

Obecná ochrana území

- **Územní systémy ekologické stability (§ 4 odst. 1)**
  - propojený soubor blízkých ekosystémů
  - vazba na územní plánování

- **Významné krajinné prvky (§ 4 odst. 2)**
  - ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny
  - zákonné a registrované
  - k vybraným zásahům je nutné závazné stanovisko

Obecná ochrana území

■ Krajinný ráz (§ 12)

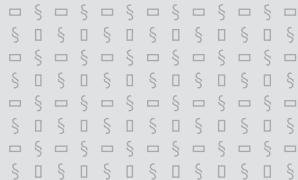
- přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa
- souhlas k vybraným činnostem

■ Přechodně chráněné plochy (§ 13)

- omezení činností v rozhodnutí o vyhlášení

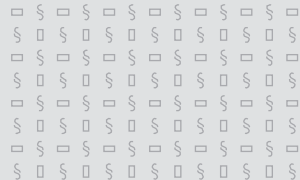
■ Jeskyně (§ 10)

- nejsou předmětem vlastnictví
- povolení k průzkumu, výjimka pro změnu

Obecná ochrana rostlin a živočichů

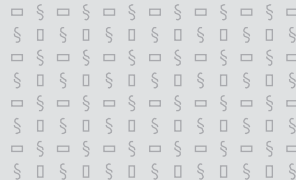
- chrání se celé druhy (před jejich zánikem)
- možnost zakázat nebo omezit rušivou činnost
- při hospodářské činnosti zabránit nadměrnému úhynu
- rozšíření nepůvodního druhu jen s povolením
- ochrana ptáků: před usmrcováním, ničením hnízd, vyrušování a neoprávněné držení

Ochrana dřevin mimo les (§ 7 až 9)

- rostou mimo lesní pozemky
- zákaz poškozování a ničení
- ke kácení nutné povolení
  - výjimka u malých stromů a keřů - vyhláška
  - výkon zvláštního oprávnění
  - bezprostřední ohrožení zdraví nebo majetku
- náhradní výsadba

Zvláštní územní ochrana

- velkoplošná a maloplošná
  - mohou se vzájemně překrývat
- různá úroveň chráněných hodnot = různá míra ochrany
- vyhlášovány obecně závazným právním předpisem
  - zákonem až nařízením kraje
  - námitky obcí a vlastníků nemovitostí při vyhlásování
- lze zřídit také smlouvou s vlastníkem pozemku (§ 39)
  - věcné břemeno, nikdo nesmí poškozovat

Ústřední seznam ochrany přírody

AOPK - Agentura ochrany přírody a krajiny - Windows Internet Explorer
http://drusop.nature.cz/

Oblíbené položky AOPK - Agentura ochrany přírody a kr...

AOPK ČR
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Organizační složka státní správy

ANONYMOUS
Anonymní uživatel
Pátek 16. duben 2010

Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP)

Registr objektů ÚSOP

- Objekty ústředního seznamu
  - Zvláště chráněná území (§14)
  - Ptačí oblasti (§45e)
  - Evropsky významné lokality (§45a)
  - Smluvně chráněná území (§39)
  - Památné stromy (§46)
- Souhrnný přehled

Ostatní

- Nápověda
- Základní informace o aplikaci

Archiv ÚSOP

- Vyhlašovaci dokumentace
- Povolení výjimek a souhlasy k činnostem
- Plány péče
- Ostatní odborné dokumenty

Mapový projekt

- Mapový projekt ÚSOP

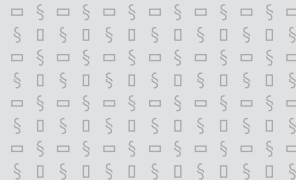
Vyhledání

Objekty ústředního seznamu Okresy ORP Pověř. obce Obce KÚ (upřesnění typu výstupu)

Kategorie

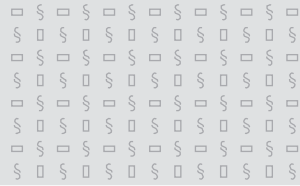
☒ Zvláště chráněná území	☒ Evropsky významné lokality
☐ Národní parky	☒ Ptačí oblasti
☐ Chráněné krajinné oblasti	☒ Smluvně chráněná území
☐ Národní přírodní rezervace	☒ Památné stromy
☐ Národní přírodní památky	
☐ Přírodní rezervace	

Copyright © 1999-2010, T-MAPY spol. s r.o. Hradec Králové

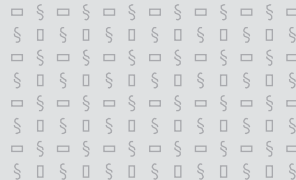
Prostředky ochrany ve ZCHÚ

- základní ochranné podmínky
  - výjimky ze zákazů (§ 43)

- bližší ochranné podmínky (§ 44 odst. 3)
  - s předchozím souhlasem

- závazné stanovisko k určitým činnostem
  - pro velkoplošná území

- ochranné pásmo
  - vybrané činnosti podmíněny souhlasem

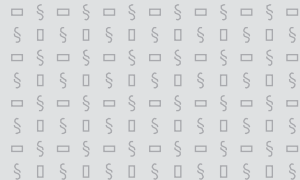
Kategorie území

- Národní parky
  - zóny, státní pozemky nelze zcizovat
- Chráněné krajinné oblasti
- Národní přírodní rezervace
- Národní přírodní památky
- Přírodní rezervace a přírodní památky

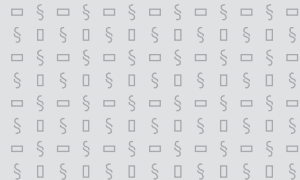
Exkurz: soustava Natura 2000

- minimální evropská ochrana - existuje souběžně
- evropsky významné lokality (SCI)
  - zařazeny na evropský seznam ⇒ sdělení MŽP
  - smluvní ochrana nebo skrze ZCHÚ
- ptačí oblasti (SPA)
  - vyhlášeny nařízením vlády - cca 40
  - určité činnosti podmíněné souhlasem
- přísně posuzovány vlivy činnosti na tato území

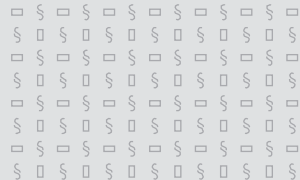
Zvláštní druhová ochrana

- vybrané druhy s různým stupněm ohrožení
- ochrana ve všech vývojových stádiích
  - chráněna také jejich stanoviště a sídla
- zakázáno je rušit ve vývoji
  - na některé činnosti se nevztahuje
  - je možné udělit výjimku (§ 56)
- prokázání původu

Památné stromy (§ 47)

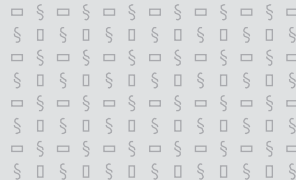
- ochrana individuální na základě rozhodnutí
- mimořádně významné dřeviny, skupiny a stromořadí
- ošetřování jen se souhlasem
- v ochranném pásmu zakázány škodlivé činnosti

Sankční nástroje

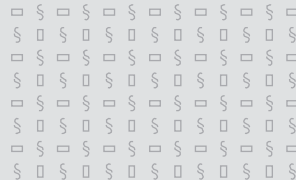
- odpovědnost za přestupky a správní delikty
- trestní odpovědnost
  - ohrožení a poškození životního prostředí
  - neoprávněné nakládání s chráněnými ...
  - odnímání a ničení rostlin a živočichů
- nápravná opatření a odpovědnost za ekologickou újmu
- odebrání nedovoleně držných jedinců

Ostatní nástroje

- náhrada újmy za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření ve ZCHÚ
- finanční příspěvek
  - na základě dohody
- účast veřejnosti ve správních řízeních
- zapojení obcí do ochrany
  - vyjádření k vyhlášení zvláštní ochrany a účast v řízeních

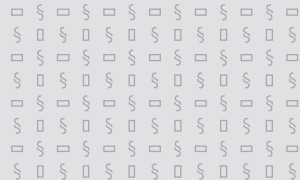
Organizační zabezpečení

- tradiční (obecná) soustava správních orgánů
- speciální orgány: správy NP a správy CHKO
- stráž přírody
  - fyzická osoba pověřená výkonem veřejné správy
- Agentura ochrany přírody a krajiny
  - odborná činnost, není orgánem ochrany přírody

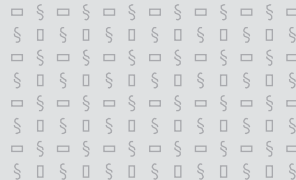
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Nakládání s odpady

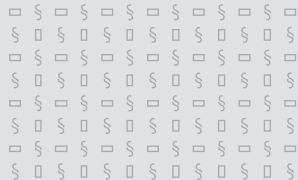
Hierarchie nakládání s odpady

- 1. Předcházení vzniku (§ 10)
- 2. Opětovné využití (§ 11)
- 3. Recyklace
- 4. Jiné využití (§ 11)
- 5. Odstranění (nelze-li jinak skládkováním - § 11)

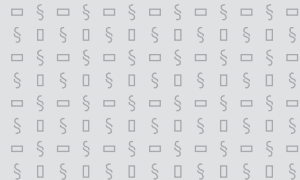
Prameny právní úpravy

- směrnice 2006/12/ES

- směrnice EP a Rady č. 98/2008, o odpadech
  - transpozice do 12. 12. 2010
  - další zvláštní předpisy

- zákon č. 185/2001 sb., o odpadech
  - vyhláška MŽP č. 381/2001 Sb., katalog odpadů

- nařízení EP a Rady č. 1013/2006/ES, o přepravě odpadů

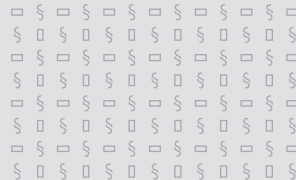
Pojem odpad (§ 3)

- každá movitá věc
- osoba se jí zbavuje nebo má úmysl se jí zbavit
- osoba má povinnost jí zbavit
- náleží do skupiny odpadů v příloze č. 1
- zákon se na mnohé nevztahuje (§ 2)

Kategorie odpadů

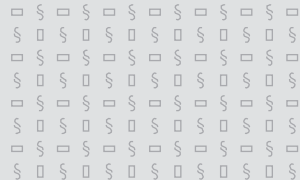
- nebezpečný odpad (§ 4 a 6)
  - povinnost zařadit - osvědčení o vyloučení
  - souhlas s nakládáním

- komunální odpad (§ 4 písm. b)
  - viz exkurz

- ostatní (druhy v Katalogu odpadů)

- zvláštní režim

Nebezpečný odpad (§ 4 a 6)

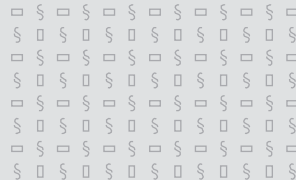
- v Seznamu nebezpečných odpadů (viz katalog)
- má nebezpečnou vlastnost (příloha č. 2 zákona)
  - výbušnost, hořlavost, infekčnost
- znečištěn nebezpečnou složkou (příloha č. 5 zákona)
  - azbest, rtuť a další chemikálie
- osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností

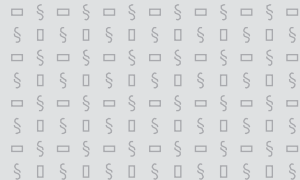
Nakládání s odpady

- od „kolébky do hrobu“
- vymezeny jednotlivé fáze
  - shromažďování ⇒ sběr a výkup ⇒ úprava ⇒ využívání a odstraňování
  - přeprava
- pro každou fázi stanoveny zvláštní povinnosti

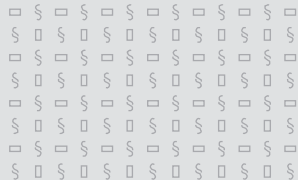
Subjekty nakládání s odpady

- původce odpadu
  - znečišťovatel platí
  - právnické osoby a podnikatelé a obec
  - do předání oprávněné osobě nebo jejich „odstranění“

- oprávněná osoba - provozuje zařízení k nakládání
  - souhlas úřadu (§ 14)

- odpadový hospodář - odborník (§15)

- orgány veřejné správy

Povinnosti původce (§ 12 a 16)

- nakládat může pouze v zařízeních
- převést do vlastnictví oprávněné osoby (ověřit)
- zařazovat dle druhů a ověřovat nebezpečné vlastnosti
- zabezpečit odpady před znehodnocením či únikem
- vést evidenci

Odstraňování spalováním a skládkováním

■ spalování

- odstranění (D10)
- využití odpadu k výrobě energie (R1)
  - v nové směrnici výpočet - spalovny splňují
  - kritéria v zákoně nyní pouze podpůrná
  - cílem je získat energii + spotřebovat větší část odpadu a energie

■ skládkování:

- množství cíle z POH
- ekonomická motivace
  - poplatky za ukládání odpadu
  - finanční rezerva na rekultivaci a asanaci

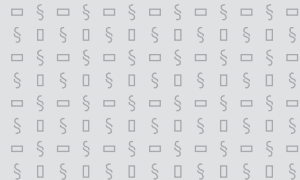
Vybrané výrobky, odpady a zařízení

- významná ekologická rizika
- úprava vychází z komunitárního práva
- odborná a komplikovaná problematika
- PCB
- odpady z azbestu a oxidu titaničitého
- odpadní oleje, baterie, autovraky, elektrická zařízení

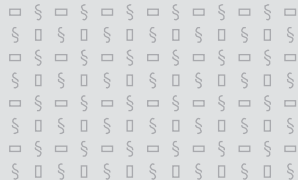
Zpětný odběr (§ 38)

- povinnost výrobců a dovozců
  - samostatně
  - přenesení na jiného
  - sdružené plnění (EKO-KOM)
- bezplatné vrácení $\Leftrightarrow$ informuje poslední prodejce
- minerální oleje, výbojky a zářivky, pneumatiky a elektrozařízení z domácností, baterie

Přeshraniční přeprava v rámci EU

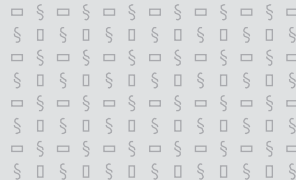
- princip soběstačnosti a blízkosti (§ 54)
- zákaz dovozu za účelem odstranění
- oznamování $\Rightarrow$ rozhodnutí o souhlasu nebo námitkách
- finanční zajištění
- povinnost vrácení a zpětného přijetí

Koncepční nástroje

- plány odpadového hospodářství
  - vzájemný soulad
  - pravidelné vyhodnocení

- ČR a kraje
  - závazné pro rozhodování správní orgánů
  - ve formě nařízení vlády (197/2003 Sb.), resp. vyhlášky kraje

- původce

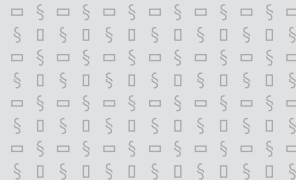
Administrativní nástroje

- zajišťují orgány veřejné správy
  - MŽP: přeshraniční přeprava
  - kraje a obce: výkon státní správy
  - ČIŽP: kontrola
- rozhodování v pochybnostech
- souhlas k provozování zařízení a k nakládání s nebezpečnými odpady
- stanoviska a vyjádření pro řízení dle stavebního zákona

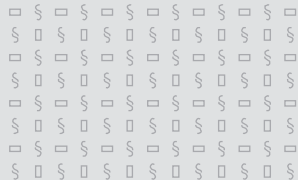
Sankční nástroje

- trestný čin „Neoprávněné nakládání s odpady“
- odpovědnost za přestupky
  - proti veřejnému pořádku: mimo místa a vzhled obce
  - porušení zákona o odpadech (§ 69): převzetí odpadu
- správní delikty
- zrušení uděleného souhlasu nebo zákaz provozu

Exkurz: komunální odpad (§ 17)

- odpad vznikající na území obce při činnosti FO
- původcem je obec (okamžikem odložení)
- + povinnosti obce: určit místa na odkládání odpadu a zajistit místa pro odkládání nebezpečných složek
- možnost: stanovit systém „nakládání“ s odpadem
- mohou se zapojit také původci odpadu podobnému KO

Exkurz: povinnosti FO ve vztahu ke KO

- odkládat na určená místa
  - přestupek proti veřejnému pořádku
- je-li vyhláška, tak třídit a předávat podle ní
- platit úhradu: smluvní nebo poplatek
  - nelze kombinovat

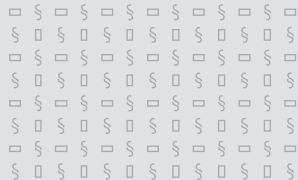
Exkurz: způsoby úhrady

Poplatek za komunální odpad

- § 17a zákona o odpadech
- producent odpadu
- odvádí vlastník nemovitosti
- výše dle nákladů podle počtu nádob

Poplatek za provoz systému

- § 10b zákona č. 565/1990 Sb.
- osoba s trvalým pobytem
- sám
- limitovaná částka (paušál a náklady)

Děkuji za pozornost!